

Białystok, 14 kwietnia 2021 r.

WOJEWODA PODLASKI
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3

NK-II.142.33.2021.LK

Pan
Andrzej Roszczenko
Przewodniczący Rady Miasta
Bielsk Podlaski

Mając na uwadze przekazaną Wojewodzie Podlaskiemu informację dotyczącą legalności sprawowania mandatu radnego Rady Miasta Bielsk Podlaski, Pana Tomasza Sulimy w związku z miejscem jego stałego zamieszkania, działając na podstawie art. 88 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.) zwracam się z uprzejmą prośbą o udzielenie informacji w przedmiocie potwierdzenia miejsca zamieszkania ww. radnego.

Zgodnie bowiem z treścią art. 11 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1319), prawo wybieralności (bierne prawo wyborcze) do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego posiada osoba mająca prawo wybierania tych organów. Natomiast prawo wybierania – tzw. czynne prawo wyborcze – zgodnie z art. 10 § 1 pkt 3 lit. a ww. ustawy, w odniesieniu do rady gminy/miasta, posiada obywatel polski oraz obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat, oraz stale zamieszkuje na obszarze tej gminy/miasta.

Z analizy powyższych przepisów wynika, iż radny musi stale zamieszkiwać na terenie miasta, w którym sprawuje swój mandat. Zatem, w przypadku wyborów do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego, brak prawa wybierania jest równoznaczny z brakiem prawa wybieralności. Jeżeli dochodzi do sytuacji, w której radny stale zamieszkuje poza miastem, w którym pełni mandat radnego, to właściwa rada powinna stwierdzić wygaśnięcie jego mandatu stosownie do postanowień art. 383 § 2 Kodeksu wyborczego. W przypadku braku inicjatywy ze strony rady, organ nadzoru wzywa ją na podstawie art. 88 ustawy o samorządzie gminnym do podjęcia odpowiedniego aktu w terminie 30 dni. W przypadku bezskutecznego upływu terminu określonego powyżej, wojewoda, po powiadomieniu ministra właściwego do spraw administracji publicznej, wydaje zarządzenie zastępcze, które stwierdza wygaśnięcie mandatu radnego.

Dodatkowo wskazać należy na stanowisko Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach, ujęte w wyroku z dnia 22 listopada 2012 r., sygn. akt II SA/Ke 636/12, zgodnie z którym „stosownie do art. 25 ustawy Kodeks cywilny, miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu. W prawnej konstrukcji miejsca zamieszkania występują więc łącznie dwa elementy, tj. przebywanie w sensie fizycznym w określonej miejscowości (corpus) oraz wola, zamiar stałego pobytu (animus). W orzecznictwie zarówno sądów powszechnych jak i sądów administracyjnych przyjmuje się, że za miejsce stałego pobytu nie uznaje się miejsca w którym osoba jest zameldowana, ale w którym stale realizuje swoje podstawowe funkcje życiowe, tj. w szczególności mieszka, spożywa posiłki, nocuje, wypoczywa, przechowuje swoje rzeczy niezbędne do codziennego funkcjonowania (odzież, żywność, meble), przyjmuje wizyty (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 8 grudnia 2010 r., sygn. akt III SA/Kr 269/10). Mieszkanie jest tylko wówczas stałym miejscem pobytu przebywających w nim osób, gdy stanowi dla nich wyłączone centrum życiowe, a więc lokal, w którym koncentrują się codzienne sprawy, gdzie osoby te przebywają, wypoczywają, prowadzą gospodarstwo domowe, w pobliżu którego zameldowany stara się koncentrować miejsce pracy lub nauki (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 29.09.2010 r., sygn. akt IV SA/Po 907/09, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 21.07.2010 r., sygn. akt IV SA/Wa 279/10)”.

Zgodnie z aktualnie prezentowanym stanowiskiem sądów administracyjnych przepisy Kodeksu wyborczego przesądzają, że aby zostać radnym danej gminy, trzeba „stałe zamieszkiwać na jej obszarze” (art. 10 § 1 pkt 3 lit. a). Powyższe należy oceniać w kontekście sytuacji faktycznych, gdyż nawet fakt opłacania podatków w danej miejscowości, czy też meldunek nie jest wystarczającym dowodem (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 19 maja 2016 r., sygn. akt OSK 689/16). Jednocześnie art. 28 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 z późn. zm.) statuuje zasadę, iż można mieć tylko jedno miejsce zamieszkania. W orzecznictwie wyraźnie podkreśla się, że faktyczne przebywanie w danej miejscowości nie może być rozumiane jedynie jako pobyt wymuszony koniecznością wykonywania w niej swych obowiązków pracowniczych czy zarobkowych, ale musi mieć ono jednocześnie cechy założenia tam ośrodka swoich osobistych i majątkowych interesów. Przebywanie w miejscowości bowiem musi wiązać się ze skupieniem w niej życiowej aktywności, związanej nie tylko z pracą, ale również z rodziną.

Sygnalizując możliwość zaistnienia przesłanki skutkującej stwierdzeniem wygaśnięcia mandatu radnego w trybie art. 383 § 1 pkt 2 ustawy Kodeks, organ nadzoru zwraca się o analizę faktyczną i prawną zaistniałej sytuacji – w związku z przysługującymi organowi stanowiącemu gminy kompetencjami w zakresie stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego stosownie do art. 383 § 2 ustawy Kodeks wyborczy.

W świetle powyższego, proszę o nadesłanie informacji o wynikach przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego oraz jednoznaczne przedstawienie stanowiska organu stanowiącego (wraz z dokumentacją stanowiącą podstawę przyjętego stanowiska) w zakresie podnoszonych we wniosku zarzutów w terminie miesiąca od dnia wpływu niniejszego pisma, z powołaniem się na znak sprawy jw.

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

Zofia Silwonik
Dyrektor
Wydziału Nadzoru i Kontroli